

DIRECTORI DE LA YGLESLIA DE MATA, COMPOST PER LO RNT. MARIANO DEL SOL PBRE. VICARI DE MATARÓ AÑI 1857.

M.A.S.M.
Documentació Mata

Transcripció de la
primera part del
llibre manuscrit.

Terme de Mata

Situat lo veinat de Mata en un punt elevat á la part de tremontana de Mataró y á la distancia de una hora en lo seu punt centrich disfruta de una vista hermosa mes per mar que per terra dominant cuasi tota la costa des del Llobregat hasta el terme de Caldes de Estrach y participa de uns aires tant purs y sans que per si sols y sens necessitat de medicinas alivian desde luego als malalts que van allí á recobrar com he tingut ocasió de observar-ho en alguns.

Lo veynat de Mata en quant als efectes parroquials se conté en lo territori que ocupan las divuit casas següents: Flaquer, Reixach, Riera, Parés, Isart, Monjo; Vieta, Llibre, Tuñí, Volart, Gual, Pera, Simon, Soley, Tria, Gallifa, Rogent y Pou; de manera que sols las casas espressadas disfrutan dels drets que avall se espresaran en las Yglesias de Mata y no altres per mes que la juridicció civil del Alcalde zelador se estenguia hasta las hortas ó cínias, situadas en la carretera de Llavaneras. En Mata hi ha dos iglesias á saber la de S. Martí y la de S. Martí y S. Miquel.

Yglesia de S. Martí

La iglesia de S. Martí situada al extrem de Mata per la part de ponent es mol antigua de manera que alguns suposan ser la mes antigua de esta costa desde Badalona; pero en lo dia present y sen iglesia de poca utilitat desparamentada sempre menos en los dias 4 de Juliol y 11 de Novembre de cada any en que se hi celebra y se paramenta sols per lo acte de las celebracions. Dita iglesia sols consisteix en quatre parets y sostre que enseña las vigas, sens cor ni sacristia, ab un sol altar y retaule de fusta molt vella y corcada; y te las dimensions següents: fondaria hasta al presbiteri 5 canas 5 1/2 palms (2'62 metros); fondaria total 7 canas 3 palms, (11'44 metros); amplaria 2 canas 7 palms (4'46 metros); y alsada 3 canas 2 1/2 palms (5'14 metros).

Al mitx de la paret mes gran de la iglesia que es en la part del evangeli hi ha una inscripció que diu, se remendó any 1767, y sobre lo altar també en la paret hi ha altre inscripció que diu: Fet any 1584. En lo altar hi ha dos ordres de Sants en lo ordre de baix al mitx hi ha S. Martí en la part del evangeli: S. Telm y en la de la epístola Sta. Bárbara, en lo segon ordre al mitx hi ha N^a S^a ab lo Niño Jesus als brassos en la part del evangeli S. Miquel y en la de la epístola una santa que porta un llibre a la ma. En la pica del aigua beneïta hi ha gravadas las armas de Cataluña. En la paret de la part de la epístola hi ha lo portal y en la part de fora hi ha un pati, que dihuen era lo fosar antich.

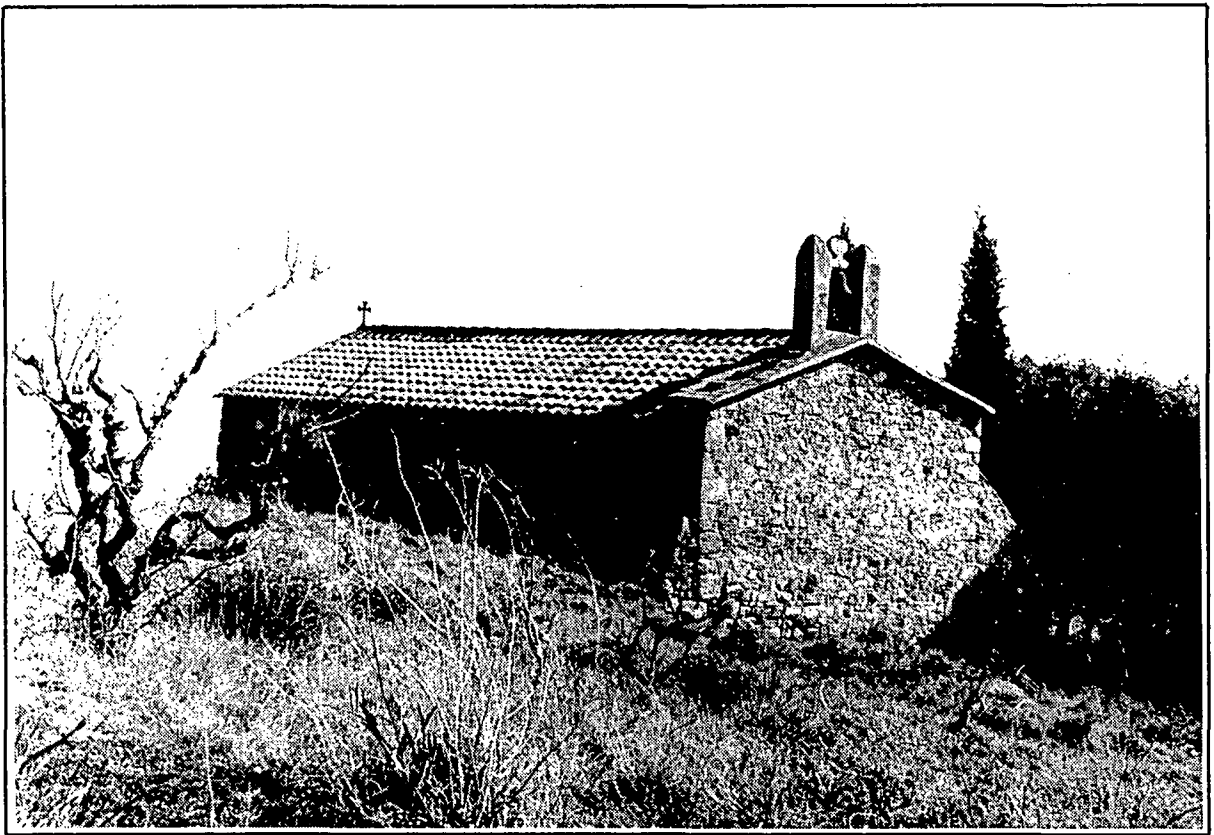

Foto: Miquel Sala M.A.S.M.

ERMITA DE SANT MARTÍ DE MATA

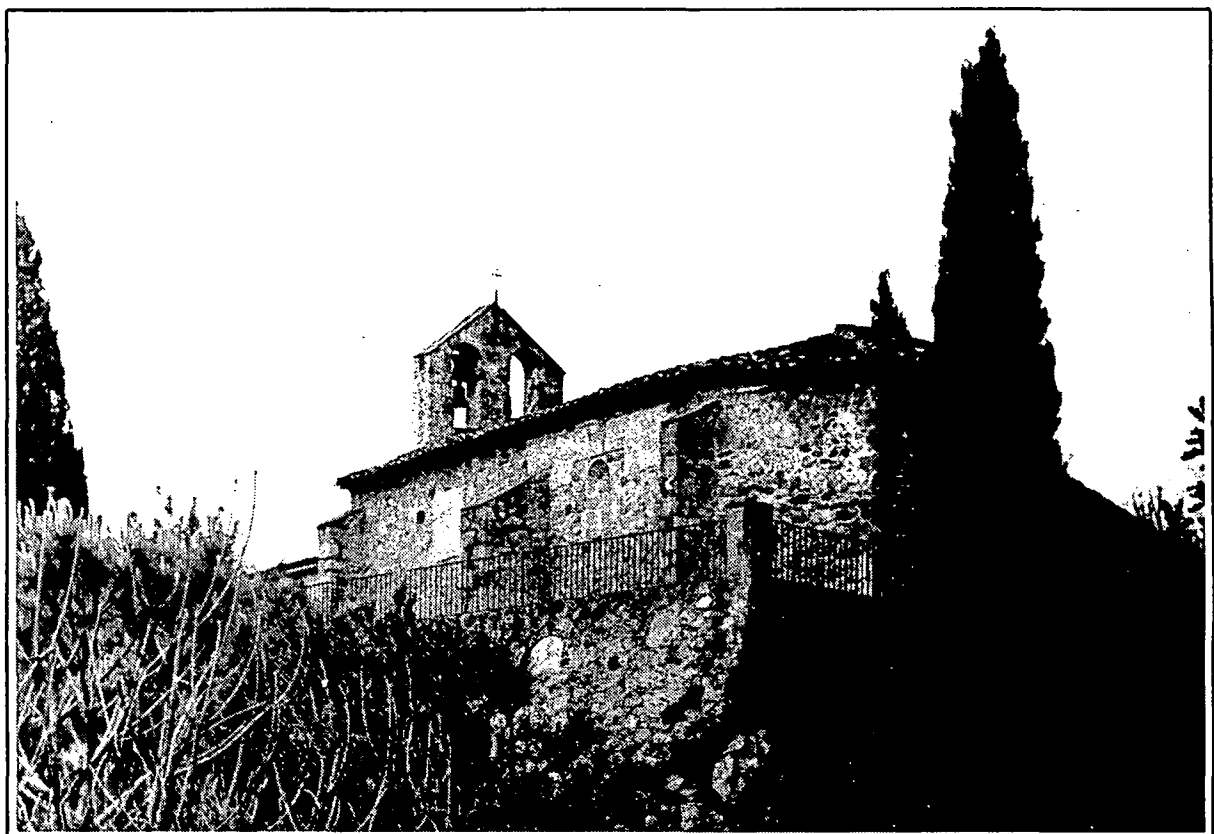

Foto: Miquel Sala M.A.S.M.

ERMITA DE SANT MIQUEL DE MATA

Iglesia de S. Miquel y S. Martí

La iglesia de S. Miquel y S. Martí esta situada al centro del districte eclesiastich de Mata. Esta molt decent y destinada al culto per tots los actes religiosos de aquells feligresos. Encara que no he trobat may conste en escrits la consecració de eixa iglesia, se te per cert que es consagrada, ya per las dotze creus posadas en las parets, detras las cuales es regular hi age reliquias, ya perque tots los anys en lo dia 18 Octubre de temps immemorial y en especial en virtut de decret de Santa Visita, donat per lo Ilm. d. Ildefonso de Sotomayor Bisbe de Barcelona en fecha 9 Desembre de 1665 se celebra lo aniversari de dita dedicació, cantantse un ofici solemne. Se creu que lo Iltrim. D. Guillerme de Cassador, que fou Bisbe de Barcelona, habent estat Rector de Mataró, regressant de la celebració del Concill de Trento junt ab altres dos Bisbes la consagraren.

Aquesta iglesia es de una nau de construcció gótica, ab cor, sacristia y dos altars, á saber lo major y lo de S. Isidro y te las dimensions següents: llargaria del cap de vall al presbiteri 44 palm mida barcelonesa (8'5 metros) del presbiteri al fondo 14 palms (2'7 metros) del tras altar 8 palms (1'5 metros), fondaria total 66 palms (12'8 metros), amplaria 24 palms (4'6 metros); elevació 32 1/2 palms (6'3 metros).

La mesa del altar mayor es una sola pedra, sent de advertir que encara que no continga reliquias ni sepulcre may se ha manat en ninguna Visita pastoral que se hi pose sobre altre ara. Sobre la mesa hi ha tres gradas de fusta pintada que ninguna relació artistica tenen ab lo retaule. Lo retaule esta sostingut per quatre pedestals de pedra tapats del devant los dos del mitx per la mesa en quals pedestals hi ha esculpits caprichos hermosos y raras, encara que profans. Entre aquestos pedestals: aixó es en cada part de mesa hi ha un portalet per anar detras del altar, y en la porta de la part del evangeli hi ha pintat un S. Pere y en la de la part de la epístola un S. Pau. Lo retaule es antich pintat y dorat y está sostingut per una base de pedra gravada formant coronisa ab los pedestals. Sobre aqueixa base al mitx hi ha com un escaparate que avansa e hi ha una capelleta al mitx y altre en cada costat; en la del mitx ordinariament hi ha una imatge hermosa y pintada de nou de la Verge del Roser, á la qual lo Exm. i Ilm. Dr. D. Gil Esteve Bisbe de Tarragona concedí 40 dias de indulgencia per cada ave maria, o salve, o verset de la lletania lauretana que se resia devant la mateixa imatge. Aquesta imatge no es feta per dita capella y no se sab antes quin sant hi habia. Desde Nadal als Reys se trau dita imatge y se hi posa un Niño Jesus, y en la octava de Pascua de Resurrecció se hi posa un Jesus ressucitat. Sobre dita base en la part de la epístola hi ha un cuadro del camí del calvari y en la part posterior de eix cuadro formant angul ab ell hi ha un cuadro estret en el qual hi ha Moysès. En la part del evangeli sobre dita base hi ha un cuadro del assotament y en la part posterior y formant angul ab ell hi ha altre cuadro estret en el qual hi ha pintat Davit. Los dits cuadros del camí del calvari y assotament tenen en los costats las quatre vituts cardinals, á saber, lo del camí del calvari te en la part anterior la justicia y en la posterior la fortaleza, y lo assotament te en la part anterior la prudencia y en la posterior la templansa. Sobre dita base hi ha sueltas,

una en cada part, dos imatges petites de sants que portan un llibre en una ma y en la altre res; tal vegada hi habian portat una palma y penso son S. Cosme y S. Damià.

Sobre los cuadros y sants espressats hi ha altre ordre de sants. Al mitx hi ha una capella ample en la cual estan colocadas las imatges dels sants titulars de la Iglesia, a la dreta S. Miquel ab lo dimoni als peus, y a la esquerra S. Martí. Al costat de S. Miquel hi ha un cuadro de la sua aparició en el Monte Gárgano y en la part posterior de eix cuadro, altre estret ab lo evangelista S. Joan. Al costat de S. Martí hi ha un cuadro de quant va partir la sua capa ab un pobre, y en la part posterior de eix cuadro, altre estret del evangelista S. Mateu.

Sobre los espressats hi ha un tercer ordre de sants. Al mix en una capella una imatge de N^a S^a a la part del evangeli lo Arcangel S. Gabriel (vestit ab roquet) anunciant á Maria, y en la de la epistola, Maria arrodillada, rebent la embaixada. Finalment sobre la capella de N^a S^a hi ha una creu (hi falta lo travesser) y als costats quatre angels.

He dit que al mitx del tercer ordre de Sants hi ha una imatge de N^a S^a. May he pogut averiguar baix quin titol deu ser venerada. Sols porta lo Niño Jesus en los brassos y ningún emblema. Yo opino que antiguament portaria rosaris y sería venerada ab lo titol del Roser, y per això segurament en lo dia de S. Miquel de Maig en la tarde es fa la festa del Roser; pero ab lo temps tal vegada caigueren los rosaris y habent adquirit la imatge petita pero millor probablement va quedar olvidada la antigua. Si se li posan escapularis en la ma podrá ser venerada ab lo titol del Carme.

Altar de S. Isidro

Lo retaule es de construcció moderna y sols está enguixat. Al centro hi ha S. Isidro, y als costats dos sants soldats romans martirs que seran tal vegada S. Joan y S. Pau, tant aquestos sants com lo S. Isidro son blanchs menos la cara y mans que son roigs.

Cementiri.

Lo cementiri está contiguo á la Iglesia de S. Miquel y S. Martí. Hi ha una tomba molt gran en la cual se hi permet enterrar á cualsevol que pague lo dret de 4 pesetas, á la Obra y 1 peseta al Monjo per lo treball de enterrar. Lo restant terreno á excepció de una porció molt petita esta dividit y distribuit per totas las casas de Mata. Si ab lo temps algun vehí de Mata no tingues terreno en el Cementiri se li donaria sepultura gratis en la tomba comú.

Casa del Monjo y Gleba.

Contigüa á la mateixa Iglesia y Cementiri hi ha una casa y una pessa de terra de tinguda unas cinch cuarteras y mitxa de sembradura, de propietat de la Obra la cual está arrendada á José Pla Mandri per lo preu de 24 pesetas anuals, y obligació de servir a la Iglesia y demes pactes que comtan en la escriptura privada que en forma de pública fou feta y firmada ante mí en Mataró als 21 Janer de 1855 y que original fou archivada en lo

archiu del manual de Notaria existent en la Vicaria.

Obligacions dels Rectors de Mataró.

Com lo veinat de Mata subministraba antiguament grans redits als Rectors de Mataró á causa del pingüe delme que pagaba, de aquí ve que dit Rector estava també obligat, ya per disposicions superiors, ya per costum á cumplir grans cargas a favor de dits feligresos, las principals de ellás son celebrarlos allí Misa en tots los dias calendos, celebrarlos també allí las exequias funerarias cuals drets de estola y celebrarlos també ofici en algunas festas sens retribució alguna. Aquestas cargas que los Rectors no poden cumplir personalmente las fan cumplir per los vicaris, y com es mes convenient per la cura de animas y per lo bon govern, que sols un, y no tots seran los encarregats lo Vicari antiquior te dret de elegir, en sa nolencia lo segon, y en nolencia dels dos recau la obligació en lo mes jove, y aquest es lo qui sempre se ha considerat obligat; pero habent yo passat a ser ja lo mes antich he continuat servint dita sufraganea.

Cuant los Rectors cobraban lo delme tenian caball y hasta carruatje per las necessitats de la Parroquia y per aixó tots los Vicaris anaban á Mata á caball. Després de la extinció dels Delmes los RR. Ecónoms, llavors existents, se despregueren del caball, pero lo proporcionaban al Vicari que anaba á Mata llogantlo á D. Ramon Fins per 4 rals cada vegada y lo mateix practicá ab mí lo Rector Batllell en lo principi del seu govern; pero com yo he preferit sempre anar á peu, y no á caball convinguerem ab dit Sr. Rector que yo aniria á peu; que los 4 rals que pagaba per lo caball serian per mí, y que sempre que yo volgués tornar á anar á caball men tornaria á proporcionar i aixís es com cada fi de mes me pagaba tantas pesetas com dias habia anat á Mata a peu, sens habernos may ni un ni altre oposat á dit pacte. Durant lo Economat del Rt. Mariano Mora seguirem del mateix modo, y aixís anem seguint are també en lo Economat del Rt. Miquel Tuñí. No y habia llavors fet l'arreglo parroquial y no cobrava plus el Vicari, com ara del pressupost.